द्वितीयम् सत्रम्	ग्रीनवुड पब्लिक स्कूल सैक्टर-९, गुरूग्राम अभ्यास पत्र (वार्षिक परीक्षा)	(२०१७-१८)
नाम :		विषयम् : संस्कृतम्
कक्षा : अष्टमी		तिथि :

१ गद्यांशम् पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत –

कः न जानाति डॉ० ए० पी० जे० अब्दुलकलामस्य नाम । अस्य जन्म १९३१ तमे वर्षे अक्तूबर मास्य पंचदशतारिकायाम् रामेश्वरस्य सामान्ये परिवारे अभवत् । न केनापि स्वप्नेअपि एषा कल्पना कृता यत् अयम् बालकः राष्ट्रस्य सर्वोच्चम् पदम् अलंकरिष्यति । रामेश्वरात् राष्ट्रपतिभवनपर्यन्तम् अस्य जीवनम् संघर्षैः परिश्रमैः च पूरितम् आसीत् । स्वप्रतिभया, परिश्रमेण दृढ़संकल्पेन च सः लब्धप्रतिष्ठः वैज्ञानिकः अभवत् । संस्कृतवाङ्.मयस्य विशेषतः गीतायाः प्रभावः अस्य जीवने स्पष्टमेव लक्ष्यते । कस्याः प्रभावः अस्य जीवने स्पष्टमेव लक्ष्यते ?

(क) अस्य जन्म कस्मिन् वर्षे अभवत् ?

(ख) अस्य जीवनम् कैः पूरितम् आसीत् ?

(ग) केनापि अस्य विषये का कल्पना न कृता ?

(घ) **निर्देशुनसारेण उत्तरत –**

(क) 'गीतायाः' पदस्य पदपरिचयम् कुरुत ।

(ख) 'सर्वोच्चम् पदम्' इति वाक्यांशे कः विशेष्यः किम् च विशेषणम् ?

(ग) 'कृत्वा' पदस्य प्रकृति प्रत्यय विभागम् कुरुत ।

(घ) 'रामेश्वरः' इति पदस्य संधिविच्छेदम् कुरुत।

२ हिन्दी भाषायाम् अनुवादम् कुरुत –

पुरा ७०० ई० पूर्वे यास्काचार्यः नाम्ना एकः प्रसिद्धः विद्वान् आसीत् । सः 'निरुक्त' नाम्ना एकस्य ग्रन्थस्य रचनाम् अकरोत् । संस्कृतवाङ्.मये व्याकरणस्य क्षेत्रे तस्य शब्दानाम् निर्वचनानि विख्यातानि सन्ति । 'वैश्वानरः' इति शब्दस्य व्याख्याम् कुर्वन् सः अकथयत् यत् वैश्वारनशब्दस्य 'सूर्यः' 'अग्निः' च द्वे अर्थे स्तः । शिष्याः अपृच्छन् – 'कथम्' ? सः अकथयत्– 'अहम् एकम् प्रयोगम् कृत्वा युष्मान् प्रदर्शयामि ।

३ पद्यांशम् पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत –

काले परीक्षाभवनम् प्रविष्टाः
किंचित् सकम्पाश्च ससंशयाश्च
छात्राः प्रपश्यन्ति निरीक्षकास्यम्
(क) निरीक्षकाश्छात्रविचेष्टितम् च ।

(ख) छात्राः कम् पश्यन्ति ?

(ग) निरीक्षकाः किम् पश्यन्ति ?

छात्राः परीक्षाभवनम् कदा प्रविष्टाः ?

(क) **निर्देशानुसारेण उत्तरत –**

(ख) ‘किंचित्’ ‘संशयाश्च’ इति शब्दयोः संधि संधिविच्छेदम् कुरुत ।

(ग) ‘काले’ शब्दस्य ‘पश्यन्ति’ क्रियापदस्य च पदपरिचयम् कुरुत ।

(घ) ‘प्रविष्टाः’पदे कः उपसर्गः? पद्यांशात् एतेन उपसर्गेण युक्तम् एकम् अन्यम् पदम् चिनुत ।

वाक्य प्रयोगम् कुरुत – च

४ **मंजूषायाम् प्रदत्तैः अव्ययैः रिक्तस्थानासनि पूरयत –**

(क) **(कथम्, ततः, परमम्, अपि, तदा, कुत्र)**

(ख) त्वम् मम ....मित्रम् असि ?

(ग) युवाम् वर्षायाम् .... गमिष्यथः ?

(घ) सा ....मया सह अगच्छत् ।

(ङ्) वानराः इतः ....कूर्दन्ति स्म ।

(चू) .... सांयाकालः अभवत् ।

ते परीक्षायाम् .... उत्त्तीर्णाः भविष्यन्ति ?

५ **सन्धिम् सन्धिविच्छेदम् वा कुरुत –**

शान्ताः + च, समागतम्, कः+चित्, प्र+उक्तम्, सः+अहम्, भवन्त्यति

६ **धातुरूपाणि लिखत –**

पठ्, दा – उत्तम पुरुष, लृट् लकार

लिख्, पा – मध्यम पुरुष, विधिलिंड्. लकार

हस्, गम् – मध्यम पुरुष, लड्. लकार

७ **‘दृश्’** धातुम् लोट् लकारे त्रिषु पुरुषेषु लिखत ।

८ **संख्याशब्दान् संस्कृतभाषायाम् स्त्रीलिंग रूपेण लिखत –** ४, ३, २, १

९ (क) **लकार परिवर्तनम् कुरुत –**

(ख) सः पाठम् पठति । (लड्. लकार)

(ग) त्वम् विद्यालयम् गच्छसि । (लोट् लकार)

(घ) आवाम् पाठम् पठावः । (विधिलिंड्. लकार)

यूयम् भोजनम् अखादत । (लृट् लकार)

१० (क) **अधोलिखितानाम् प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत –**

(ख) नृपः मायादासः कीदृशः जीवनयापनम् करोति स्म ?

(ग) कस्य सेवाभावेन गुरुः तृप्तः आसीत् ?

लोभः कस्य कारणम् ?